

راهکارهای فعال سازی بنگاههای کوچک و متوسط

محمدرضا سعادت، عضو هیات علمی موسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی

شبکه ایران

صنایع کوچک و متوسط می‌توانند ارزنده‌ترین نقش را در چرخه توسعه اقتصادی، اجتماعی و توسعه صنعتی کشورها ایفاء نمایند. ولی متأسفانه قابلیت‌ها و ویژگیهای خاص موجود در صنایع کوچک و متوسط و چگونگی بهره‌گیری از آنها برای اکثر کشورهای در حال توسعه از جمله ایران شناخته شده نیست و بدلیل وجود تنگناها و چالشهای متعدد و بازدارنده، نتوانسته‌ایم به کمک صنایع کوچک و متوسط و ایجاد اشتغالهای مولد و صنعتی به فعالیتهای اقتصادی و توسعه صنعتی در کشورمان شتاب بیشتری بخشیم. در ادامه چند مشکل عمده بنگاههای کوچک و متوسط که بر طرف کردن آنها می‌تواند به فعال سازی این بنگاهها کمک نماید را مورد بررسی قرار می‌دهیم.

دسترسی به منابع مالی تنها محدودیت بنگاههای کوچک و متوسط جهت رشد نیست. اما یکی از مشکلات اساسی توسعه این بنگاهها به شمار می‌رود. سوء تفاهمی عمومی بین بانکها در زمینه تامین مالی بنگاههای کوچک وجود دارد، زیرا که فکر می‌کنند که تامین مالی این بنگاهها از لحاظ اقتصادی به نفع آنها نمی‌باشد و این باعث گرایش بنگاههای کوچک به بازار غیر رسمی برای تأمین مالی می‌شود. اما باید توجه داشت با وجود ظرفیتی که بنگاههای کوچک در زمینه رشد مداوم و کاهش فقر دارند، دسترسی به سرمایه کافی جهت گردش کسب و کارشان با استفاده از منابع رسمی و ارزان قیمت می‌تواند به این هدف مهم جامه عمل بپوشاند. در این خصوص ایجاد بانکهای تخصصی در تخصیص وام به کسب و کارهای کوچک و ضوابط یکسان تخصیص وام برای همه کسب و کارها - کسب و کارهای کوچک تر با مشکلات بیشتری اعم از نرخ بهره بالا و ارائه وثیقه ملکی برای دریافت وام رو به رو هستند - می‌تواند به فعال سازی بیشتر این بنگاهها کمک نماید.

یکی دیگر از فاکتورهای اساسی که شکست یا موفقیت بنگاههای کوچک و متوسط را تحت تاثیر قرار می‌دهد فناوری است. بدون شک می‌توان گفت استفاده بهینه از فناوری باعث کاهش هزینه‌های تولید، تداوم کیفیت و بهبود بهره‌وری شده و نهایتاً رقابت‌پذیری بنگاه را بهبود می‌بخشد. با توجه به بالا بودن قیمت محصولات تولیدی در کشور و ضرورت اجرای نهضت کاهش قیمت تمام شده، اصلاح و بهبود فناوری در بنگاههای کوچک می‌تواند به فعال شدن بیشتر این رویکردها بیانجامد.

افزایش قیمت مواد اولیه نیز از جمله مشکلات بنگاههای کوچک در ایران است با افزایش قیمت مواد اولیه، قیمت تمام شده تولیدات صنایع کوچک افزایش یافته و قدرت فروش و جذب تولیدات توسط بازار کاهش یافته و با خطر تعطیل شدن مواجه خواهند شد. علاوه بر این ناتوانی صنایع کوچک و متوسط در فروش تولیدات واحد، بدلیل حجم محدود تولید و ناتوانی در بازاریابی در صورتیکه بصورت پیمانکاری فرعی با صنایع بزرگ نباشد، خطر ورشکستگی برای آنها جدی است.

از سایر مشکلات دیگری می‌توان مشکلات همکاری بین بنگاهها، مشکل انجام تحقیقات بازاریابی، ضعف مدیریت، مشکل کوچک بودن مقیاس، بهره‌وری پائین، کمبود نیروی انسانی متخصص، پائین بودن توان صادراتی، قوانین و مقررات محدود کننده دولتی و... را نام برد که رفع آنها می‌تواند به فعال سازی بنگاههای کوچک و متوسط منجر شود. در پایان باید اشاره کرد توسعه بنگاههای کوچک در کشور یک وظیفه فراهخشی است و نیازمند یک متولی قوی با برنامه و اعتبار مشخص است.